DB Planning Insights - April 2017

De zorgvolmacht: zorg nu voor uw vermogen voor wanneer u het zelf niet meer kan.

Deutsche Bank

Inhoud

1 / **Inleiding** 3

2 / **Wat is een zorgvolmacht en aan welke voorwaarden moet ze voldoen?** 4

3 / **Waarom een zorgvolmacht laten opstellen?** 6

4 / **Wat is het verschil met een gerechtelijke bescherming?** 7

5 / **Hoe een zorgvolmacht opstellen?** 8

6 / **Wanneer begint en eindigt de zorgvolmacht?** 9

6.1. Begin van de zorgvolmacht 9

6.2. Einde van de zorgvolmacht 10

7 / **Wie aanstellen als lasthebber?** 11

7.1. Moet de lasthebber vergoed worden? 12

8 / **Welke handelingen mag de lasthebber stellen?** 13

9 / **Zorgvolmacht: nuttig instrument voor vermogensplanning** 14

10 / **Besluit** 15

1/ Inleiding

Sinds de inwerkingtreding van de wet van 17 maart 2013 op 1 september 2014 kan elke meerderjarige persoon (of ontvoogde minderjarige), die niet getroffen is door enige beschermingsmaatregel, zelf een buitengerechtelijke bescherming organiseren via de techniek van de zorgvolmacht. In deze zorgvolmacht kan u bepalen hoe het beheer van uw vermogen dient te gebeuren door een door u gekozen persoon indien u dat zelf niet meer kan. De nieuwe wetgeving, de toenemende vergrijzing, alsook het stijgende besef dat we allemaal geconfronteerd kunnen worden met een periode van wils- of handelingsonbekwaamheid tijdens ons leven, zijn enkele redenen waarom de populariteit van de zorgvolmacht de laatste twee jaar sterk is toegenomen.

Een ideale gelegenheid om in deze DB Planning Insights dieper in te gaan op de voordelen van een zorgvolmacht en de mogelijkheden die de zorgvolmacht biedt op het vlak van vermogens- en successieplanning.

2 / Wat is een zorgvolmacht en aan welke voorwaarden moet ze voldoen?

Een contract van lastgeving voor buitengerechtelijke bescherming, ook vaak omschreven als de zorgvolmacht, is een lastgeving waarbij u (de lastgever), een wils- en handelingsbekwame meerderjarige, aan een andere persoon (de lasthebber) de macht geeft om uw vermogen te beheren wanneer u dat zelf niet meer kan in geval van wilsonbekwaamheid of verkwisting. Bijvoorbeeld wanneer u tijdelijk in een coma belandt na een verkeersongeval of wanneer u lijdt aan dementie, alzheimer of een andere geestesziekte. Bovendien is het zo dat u als lastgever in principe vrij kan kiezen wie u als lasthebber wil aanduiden. Echter, aangezien de zorgvolmacht een contract is, is het wel belangrijk dat de aangeduide lasthebber de lastgeving accepteert.

De zorgvolmacht laat toe dat u specifieke richtlijnen geeft aan de lasthebber. Deze richtlijnen zijn wel beperkt tot daden van vertegenwoordiging in verband met goederen. Met andere woorden, de zorgvolmacht kan enkel zaken regelen op vlak van vermogensbeheer en geen maatregelen voorzien die verband houden met 'de persoon' van de lastgever. Zo kan u bijvoorbeeld bepalen dat uw gezinswoning in geen geval verkocht mag worden voor uw overlijden, of dat schenkingen enkel aan uw gemeenschappelijke kinderen gedaan mogen worden. Voor ondernemers kan het zelfs nuttig zijn om in de zorgvolmacht instructies op te nemen over wat er met uw onderneming moet gebeuren. Daarentegen is het opstellen van een testament niet mogelijk, aangezien deze rechtshandeling een persoonsgebonden karakter heeft.

De zorgvolmacht is een buitengerechtelijke bescherming, wat impliceert dat de tussenkomst van de vrederechter in principe niet nodig is. De zorgvolmacht moet wel aan een aantal voorwaarden voldoen om geldig te zijn. Zo moet uw zorgvolmacht tot doel hebben om een buitengerechtelijke bescherming te regelen en ze moet worden geregistreerd in een centraal register dat wordt bijgehouden door de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat (KFBN). Een andere voorwaarde voor de geldigheid van een zorgvolmacht is dat u op het moment dat de zorgvolmacht wordt opgemaakt wils- en handelingsbekwaam bent, met andere woorden dat u nog perfect geestelijk gezond bent.

3 / Waarom een zorgvolmacht laten opstellen?

Het laten opstellen van een zorgvolmacht helpt u om u voor te bereiden op de dag dat u uw vermogen niet meer kan beheren omwille van al of niet tijdelijke wils- of handelingsonbekwaamheid. U kan zich via specifieke instructies in de zorgvolmacht verzekeren van de continuïteit van het beheer en de integriteit van uw vermogen. De zorgvolmacht biedt de lastgever een ruime vrijheid in het opstellen van de instructies waar de lasthebber rekening moet mee houden. U kan bijvoorbeeld stipuleren dat het vastgoed dat u verhuurt niet verkocht of uw beleggingsstrategie niet gewijzigd mag worden. Een zorgvolmacht kan overigens te allen tijde herroepen worden door de lastgever, indien de lastgever op het moment van de herroeping nog wilsbekwaam is.

Bovendien krijgt de zorgvolmacht – de buitengerechtelijke bescherming van wils- of handelingsonbekwame personen – voorrang op de gerechtelijke bescherming indien deze voldoet aan alle wettelijke voorwaarden zoals hierboven kort beschreven. Met andere woorden, via een correcte zorgvolmacht vermijdt u dat het beheer van uw familiale vermogen in geval van wils- of handelingsonbekwaamheid door een vrederechter wordt toegewezen aan een externe bewindvoerder. Dit heeft soms als gevolg dat er een beperking is van de latere mogelijkheden voor estate planning.

4 / Wat is het verschil met een gerechtelijke bescherming?

Werd er geen zorgvolmacht geregistreerd, dan kan de vrederechter uw vermogen in geval van wilsonbekwaamheid onder bewind plaatsen en een bewindvoerder aanstellen. De bewindvoerder zal uw vermogen beheren onder toezicht van de rechter.

Zoals reeds besproken zijn de mogelijkheden tot vermogensplanning onder het systeem van gerechtelijke bescherming eerder beperkt. Indien u er echter voor opteert om op voorhand een zorgvolmacht te laten opstellen waarin er uitdrukkelijk daden van beschikking worden opgenomen, dan kan uw lasthebber bijvoorbeeld – binnen de voorwaarden gesteld in de zorgvolmacht – zelf schenkingen onder levenden uitvoeren met het vermogen van de lastgever zonder dat toestemming van de vrederechter vereist is. Bovendien kan u zelf kiezen wie uw belangen zal behartigen, wat niet zo is bij gerechtelijke bescherming.

Dit betekent niet dat de vrederechter geen rol te spelen heeft in de zorgvolmacht. Indien een belanghebbende – bijvoorbeeld één van uw kinderen – een vermoeden heeft dat uw lasthebber misbruik maakt van zijn positie of uw belangen niet goed behartigt, kan deze dit aankaarten bij de vrederechter. Deze kan indien nodig de lasthebber ontheffen uit zijn functie en een nieuwe bewindvoerder aanstellen. Daarnaast moet de vrederechter, indien er in de zorgvolmacht geen oplossing is voorzien, ook ingrijpen bij een belangenconflict tussen de lastgever en de lasthebber.

5 / Hoe een zorgvolmacht opstellen?

De nieuwe wet legt geen vormvereisten op voor de zorgvolmacht. Maar aangezien één van de wettelijke voorwaarden de registratieverplichting is (zie "2/ Wat is een zorgvolmacht en aan welke voorwaarden moet ze voldoen?"), zal de zorgvolmacht enkel geldig tot stand kunnen komen door een geschrift. Dat houdt in dat een mondelinge zorgvolmacht niet erkend zal worden als een geldige buitengerechtelijke beschermingsmaatregel. U kan werken met een onderhandse akte, al raden we in het kader van een familiale estate planning aan om bij de notaris langs te gaan (de notariële lastgeving). Een notariële lastgeving is sowieso noodzakelijk indien de zorgvolmacht betrekking heeft op handelingen die de tussenkomst van een notaris vereisen, zoals bijvoorbeeld de verkoop van een woning, een notariële schenking of een wijziging aan een huwelijkscontract.

De notaris kan de akte voor u ook registreren bij het Centraal Register voor Lastgevingsovereenkomsten (CRL). Enkel indien de zorgvolmacht werd geregistreerd bij het CRL, vóór u wilsonbekwaam bent geworden, zal ze geldig zijn wanneer u effectief wilsonbekwaam bent geworden. Is er geen voorafgaande registratie, dan eindigt de zorgvolmacht wanneer u wilsonbekwaam wordt – wat in de meeste gevallen het opzet van de zorgvolmacht tenietdoet.

6 / Wanneer begint en eindigt de zorgvolmacht?

6.1 / Begin van de zorgvolmacht

U kan als lastgever zelf kiezen wanneer de zorgvolmacht in werking treedt. De meeste zorgvolmachten worden opgesteld met als intentie om in werking te treden wanneer de lastgever wils- of handelingsonbekwaam is geworden. Maar evengoed kan u de zorgvolmacht meteen in werking laten treden en deze laten doorlopen op het ogenblik dat u wilsonbekwaam zou worden. Op deze manier blijft u bevoegd om nog zelf uw vermogen te beheren, maar kan uw lasthebber al bepaalde taken overnemen.

Verder kan u zelf bepalen op welke manier uw lasthebber een wilsonbekwaamheid moet laten vaststellen. Vaak wordt daarbij door de lastgever geëist dat de vaststelling van wilsonbekwaamheid moet gebeuren op basis van twee afzonderlijke geneeskundige verslagen opgesteld door twee onafhankelijke artsen, die tot eenzelfde besluit komen.

6.2 / Einde van de zorgvolmacht

De lastgever kan in principe een zorgvolmacht altijd herroepen, op voorwaarde dat hij op dat moment nog wilsbekwaam is. Bovendien eindigt een zorgvolmacht die is begonnen op het moment dat de lastgever wilsonbekwaam is geworden van rechtswege indien de lastgever opnieuw wilsbekwaam wordt (bijvoorbeeld indien deze ontwaakt uit een coma). Verder is het ook zo dat, in tegenstelling tot een gewone lastgeving, de zorgvolmacht niet stopt bij wilsonbekwaamheid van de lastgever.

De lasthebber heeft op zijn beurt ook altijd de mogelijkheid om, indien hij de opdracht niet langer kan of wil uitvoeren, de lastgeving te beëindigen. Is er in de zorgvolmacht geen opvolger voorzien, dan moet de lasthebber de vrederechter hiervan op de hoogte brengen. Die zal vervolgens een vervanger aanduiden, maar in afwachting zal de ontslagnemende lasthebber in principe zijn mandaat nog moeten voortzetten.

De vrederechter kan ten slotte ook altijd, geheel of gedeeltelijk, een zorgvolmacht beëindigen. Hij kan dit niet alleen doen indien hij meent dat deze niet meer beantwoordt aan de belangen van de lastgever, maar ook als hij van oordeel is dat een rechterlijke bescherming de belangen van de lastgever beter zou dienen.

7 / Wie aanstellen als lasthebber?

De keuze van een lasthebber – de persoon die uw vermogen zal beheren wanneer u dat zelf niet meer kan – is uiteraard een belangrijke beslissing. Het is tevens aangewezen om een opvolger voor uw lasthebber te voorzien indien deze zelf wilsonbekwaam zou worden of hij zijn mandaat wenst stop te zetten.

U kan, indien u dat wenst, zelfs meerdere lasthebbers aanstellen. Een samenwerking tussen twee (of meer) lasthebbers zal in bepaalde situaties zeker zijn toegevoegde waarde hebben. Dit kan echter ook conflicten veroorzaken in geval van meningsverschillen, maar enkel indien de zorgvolmacht geen duidelijke instructies bevat. Mocht één van uw lasthebbers niet akkoord gaan met bepaalde beslissingen, dan kan deze aankloppen bij de vrederechter, die in dat geval de zorgvolmacht eventueel zou kunnen kantelen richting een gerechtelijke bescherming en een (externe) bewindvoerder aanstellen.

Maatwerk van de zorgvolmacht kan u hier, alsook op andere delicate punten, vaak een oplossing bieden. Het is namelijk perfect mogelijk om de bevoegdheden van de lasthebbers te verdelen naargelang het onderwerp. U kan bijvoorbeeld voor zakelijke aangelegenheden uw zakenpartner aanduiden als lasthebber en voor privé aangelegenheden uw huwelijkspartner (of kind).

Belangenconflicten tussen de lastgever en de lasthebber zijn, zeker als de lasthebber uit de nauwe familiekring van de lastgever komt, altijd mogelijk. Mocht er een belangenconflict voorkomen, dan kan de lasthebber uiteraard niet zelf optreden. Een echtgenoot (of kind)-lasthebber kan bijvoorbeeld niet zomaar een schenking doen aan zichzelf. Ook dit punt hoeft echter geen probleem te vormen. U kan deze eventuele conflicten namelijk in uw zorgvolmacht perfect opvangen door een ad hoc lasthebber te voorzien voor het geval dat er tegenstrijdige belangen opduiken in hoofde van uw lasthebber. Indien u dit niet zelf voorziet, dan kan de vrederechter geraadpleegd worden om een lasthebber ad hoc aan te stellen.

7.1 / Moet de lasthebber vergoed worden?

Behalve bij zeer omvangrijke vermogens is de regel doorgaans dat de lasthebber niet bezoldigd wordt. Dit kan immers aanleiding geven tot een strengere beoordeling van de verantwoordelijkheid van de lasthebber. Bovendien zou het kunnen leiden tot familiale conflicten indien de lasthebber een familielid is.

Normale uitgaven die gemaakt worden bij het beheer van het vermogen kunnen wel vergoed worden (zoals bijvoorbeeld verplaatsingskosten), al worden deze best bijgehouden in een eenvoudige boekhouding.

8 / Welke handelingen mag de lasthebber stellen?

De zorgvolmacht zal bepalen welke handelingen uw lasthebber mag stellen, al mag die enkel rechtshandelingen in uw naam stellen die betrekking hebben op uw vermogen en niet op persoonlijke aangelegenheden.

U kan een algemene of een bijzondere volmacht opstellen, waarbij de lasthebber zowel daden van beheer (betalen van facturen, innen van huurgelden, …) als daden van beschikking (aan- of verkopen van vastgoed, …) mag stellen.

Waar daden van beheer vooral gericht zijn op het in stand houden van uw vermogen, kunnen daden van beschikking de integriteit van uw vermogen aantasten (bijvoorbeeld de verkoop van de gezinswoning). U kan dit laatste vermijden via een specifieke volmacht, waarbij u uitdrukkelijk beperkingen stelt aan de toegelaten handelingen van de lasthebber.

Hoe vager de bewoordingen van de zorgvolmacht, hoe meer vrijheid u geeft aan uw lasthebber. Een eenvoudige opsomming van toegelaten handelingen is vaak niet voldoende. Daarom laat u best uitdrukkelijke richtlijnen formuleren in uw zorgvolmacht als u wenst dat de lasthebber ook specifieke daden van beschikking, zoals schenkingen, kan stellen. Bovendien is het perfect mogelijk om bepaalde daden van beheer en beschikking uit te sluiten. In ieder geval, hoe concreter de richtlijnen, hoe duidelijker het is voor de lasthebber wat kan en wat niet kan. Zo kan u bijvoorbeeld laten vastleggen dat de gezinswoning tijdens uw leven niet verkocht mag worden, of dat voor de verkoop van een pand de goedkeuring van al uw kinderen vereist is.

9 / Zorgvolmacht: nuttig instrument voor vermogensplanning

In het geval van wilsonbekwaamheid hebben we niet langer zelf de controle over het beheer en de verdeling van ons vermogen. De zorgvolmacht kan dan in dat kader een grote meerwaarde bieden binnen uw vermogensplanning.

Indien u wilsonbekwaam zou worden (bijvoorbeeld door een geestesziekte of een ongeval) en u hebt geen buitengerechtelijke bescherming voorzien via een zorgvolmacht, dan wordt uw vermogen zo goed als geblokkeerd.

Door gebruik te maken van een zorgvolmacht geeft u uw lasthebbers de mogelijkheid, indien u zelf nog geen of onvoldoende stappen zou hebben ondernomen, om nog een zekere vermogensplanning te organiseren in geval van uw (tijdelijke) wilsonbekwaamheid. Uw lasthebber kan door middel van de zorgvolmacht in uw naam welbepaalde handelingen treffen, zoals bijvoorbeeld het uitvoeren van een (notariële) schenking of een fiscaal nadelige clausule laten schrappen uit uw huwelijkscontract.

> Een op maatgemaakte zorgvolmacht is een bijzonder nuttig en doeltreffend instrument om uw vermogensplanning te regelen voor het moment dat u wilsonbekwaam zou worden.

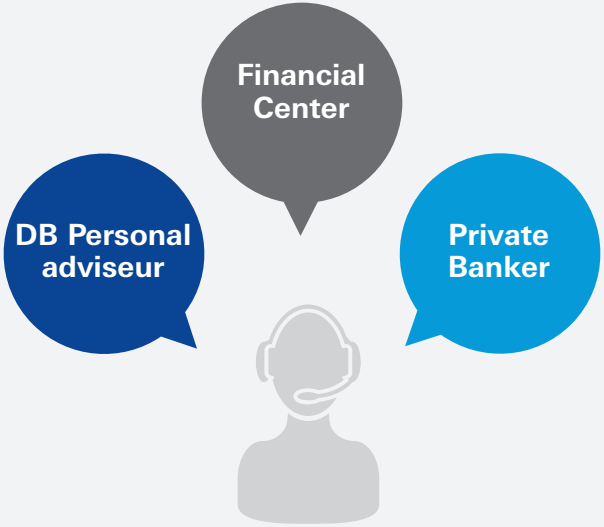
10 / Besluit

Het feit dat u via een zorgvolmacht zelf kan kiezen aan wie u uw vermogen toevertrouwt in geval van (tijdelijke of permanente) wilsonbekwaamheid is een belangrijke reden voor de toenemende populariteit van de zorgvolmacht, net als de mogelijkheid om duidelijke instructies na te laten voor deze beheerder. Dat staat in groot contrast met de gerechtelijke bescherming, waar de vrederechter een bewindvoerder voor uw vermogen aanstelt.

De keuze van een lasthebber is daarbij een zeer belangrijke beslissing. De vrederechter controleert immers niet systematisch het gedrag van de lasthebbers. U kan wanbeheer vermijden door in de zorgvolmacht zeer specifieke richtlijnen op te nemen voor uw lasthebber. Ook kiest u best een vertrouwenspersoon die uw belangen zal behartigen en uw lasthebber zal controleren nadat u zelf wilsonbekwaam bent geworden.

Concluderend kunnen we stellen dat een op maat gemaakte zorgvolmacht een bijzonder nuttig en doeltreffend instrument is om uw vermogensplanning te regelen voor het moment dat u wilsonbekwaam zou worden. Mocht u wilsonbekwaam worden, en u zou zelf geen buitengerechtelijke bescherming via een zorgvolmacht georganiseerd hebben, dan kan u door de vrederechter onder een gerechtelijke bescherming geplaatst worden met alle, niet allemaal even positieve, gevolgen voor u en uw naasten. Via een op maat gemaakte zorgvolmacht kan u hierop anticiperen en zelf uw eigen regeling uitwerken die aansluit bij uw eigen wensen en doelstellingen.

Onze experts van het Estate Planning-team staan aan de zijde van uw adviseur om u te begeleiden bij het structureren van uw vermogen.

> Contacteer Talk & Help op het nummer 078 156 160 en maak een afspraak met uw Financial Center.

> Bent u DB Personal cliënt, dan kunt u contact opnemen met uw DB Personal adviseur op het nummer 078 15 11 11.

> Bent u Private Banking cliënt, neem dan contact op met uw Private Banker.

Deze brochure is louter informatief en biedt geen fiscaal noch juridisch advies in functie van uw persoonlijke situatie. De fiscale behandeling in deze brochure is van toepassing op natuurlijke personen Belgische inwoners. De behandeling hangt af van uw persoonlijke situatie en kan in de toekomst wijzigen.

De redactie van deze publicatie werd afgesloten op 03/04/2017.
Deutsche Bank AG, Taunusanlage 12, 60325 Frankfurt am Main, Duitsland,
HR Frankfurt am Main HRB nr. 30000. Deutsche Bank AG Bijkantoor Brussel,
Marnixlaan 13-15, 1000 Brussel, België, RPR Brussel, BTW BE 0418.371.094,
IBAN BE03 6102 0085 7284, IHK D-H0AV-L0HOD-14.
V.U.: Steve De Meester, Marnixlaan 13-15, 1000 Brussel.

Deutsche Bank